

Grijpen ze weldra de macht?

Lieve Wouters

Onder president George W. Bush zag de uiterst conservatieve evangelicale lobby in de Verenigde Staten zijn jarenlange steun aan de Republikeinen eindelijk verzilverd. Enkele exponenten konden zich nestelen op hoge posten, zoals in de magistratuur. Bepaalt het zogeheten 'religieus rechts' straks de politieke agenda van 's werelds grootste supermacht? Zo'n vaart zal het wellicht niet lopen.

DE OORLOG in Irak is voor de huidige president van de Verenigde Staten meer dan zomaar een militair avontuur. Al meermaals sprak George Bush in deze van een „goddelijke missie”. Nu is er reden genoeg om te betwijfelen dat zulk bloedbad werkelijk Gods wil zou zijn. Toch is het net een bepaalde groep christenen, onder wie vooral de protestantse evangelicalen, in alliantie met seculiere neoconservatieven zoals Donald Rumsfeld, de voormalige minister van Defensie, die deze oorlog promoot.

Almaar nadrukkelijker drukt 'christelijk rechts' zijn stempel op binnen- en buitenlandse politiek. Nu Bush zware kritiek te verduren krijgt, is zijn Republikeinse partij bij de volgende verkiezingen in 2008 meer dan ooit aangevoerd op de mobilisatiekracht van deze kringen, die goed zouden zijn voor vijftien procent van het kiezerspubliek.

Maar wie of wat is nu eigenlijk 'christelijk rechts' in de Verenigde Staten? De term verwijst naar een aantal organisaties, ontstaan in de late jaren 1970 als reactie op de morele en seksuele ontvoogding van toen. Na de uitspraak van het Hoog Gerechtshof in de zaak Roe versus Wade, die leidde tot het legaliseren van abortus, gingen tegenstanders vanuit conservatief-christelijke hoek zich organiseren.

Steenrijk

De onlangs overleden Jerry Falwell nam het voortouw met zijn organisatie Moral Majority. De steenrijke predikant had toen al een eigen televisieshow, genaamd *Ouderwets evangelie-uurtje*. Ook de fundamenten van zijn latere Liberty University waren al gelegd. Als geen ander slaagde hij erin evangelische predikanten te overtuigen zich niet langer politiek passief op te stellen, maar bij hun aanhang op te komen voor de conservatieve agenda: tegen homoseksualiteit, vrouwenemancipatie, seksuele voorlichting op school, voor politici die 'door God uitverkoren' zijn, voor de staat Israël, voor de doodstraf en vaak ook voor ongebreidelde wapenbezit.

Toen Jimmy Carter in 1976 met een overweldigende meerderheid tot president werd verkozen, was voor deze groep het hek helemaal van de dam. Als jongere nog catechist geweest, was Carter een overtuigde christen, maar hij zat in de voor hen foute, want progressieve, hoek. In 1980 hield christelijk rechts voor het eerst een mars op Washington onder het motto *Washington for Jesus*. Dat Carter verpletterd werd door de Republikein Ronald Reagan, had vooral te maken met de economische crisis en de gijzeling van Amerikaanse diplomaten in Iran op dat moment. Toch voelde de conservatief-christelijke lobby zich ongetwijfeld gesteerd.

Een 'gewone' zondagsviering, waarin dominee Jerry Falwell wordt herdacht, pionier van 'christelijk rechts' in de Verenigde Staten. © Belga

Intussen groeien organisaties van christelijk rechts als paddestoelen uit de grond. Pat Robertson lanceert Christian Coalition. De organisatie zegt zelf ruim een miljoen leden te tellen, maar andere bronnen spreken van hooguit 400.000. Robert Grant sticht Christian Voice, met zo'n 107.000 leden. In 2004 gaf de organisatie bijna drie miljoen dollar uit om christenen ervan te overtuigen rechts te stemmen. Van enig belang is verder nog James Dobson en zijn Focus on the Family. Met een radio-programma dagelijks in de ether in twaalf talen, zeventien radiostations wereldwijd, waarvan zestig in de VS zelf, en zo'n 220 miljoen luisteraars in 164 landen mag zijn invloed niet worden onderschat.

Is christelijk rechts gevaarlijk? Dat is de hamvraag. Om die te beantwoorden moet je kijken naar de ware intenties van de verschillende organisaties die onder deze vlag bestaan. Sommige zijn vooral cultureel en sociaal actief en bieden een gezond tegengewicht voor een al te materialistische en hedonistische samenleving. Andere, vaak de rijkste en machtigste, verdedigen vooral een eigen politieke agenda, waarbij de hoge pieten azen op interessante posten in de internationale diplomatie of het gerecht. De 'gewone mens' dient vooral om de nodige fondsen op te hoesten en als stembusleger. Om sociale rechtvaardigheid zijn ze weinig bezorgd.

Tegen hen komt journalist Chris Hedges van *The New York Times* in het geweer. „Hardleerse evangelisten en hun aanhangers moet

het recht worden ontzegd om grote delen van de Amerikaanse samenleving te demoniseren, de mensen te bestempelen als satanskinderen die alleen bekeerd of uitgeroeid mogen worden”, schrijft hij. Onder Bush heeft volgens hem de *boom* van megakerken een hoogtepunt bereikt. Doordat de overheid almaar minder sociale voorzieningen financiert, ontstond een cultuur van wanhoop, een vruchtbare voedingsbodem voor fanatisme en fascisme.

Bedreiging?

Behalve een mogelijk politiek gevaar, betekent dit groeiende front van christelijk rechts ook een

bedreiging voor Kerk en geloof zelf. De oorspronkelijke boodschap van Jezus Christus dreigt in dit puriteinse korset en met die agressieve taal immers helemaal verloren te gaan.

En de katholieke Kerk? Christelijk rechts is in de VS vooral een protestantse zaak, met name van evangelicale groepen en hun flamboyante predikanten. Al is een deel van de katholieke Kerk in de VS van oudsher ook veeleer gericht op de conservatieve moraal, geregeld ze waagt zich meer op het maatschappelijke vlak en uit moedig kritiek op het beleid. Ze bepleit resoluut de afschaffing van de doodstraf, is tegen de oorlog in Irak gekant en komt op voor mensen zonder papieren en armen.

Advertentie